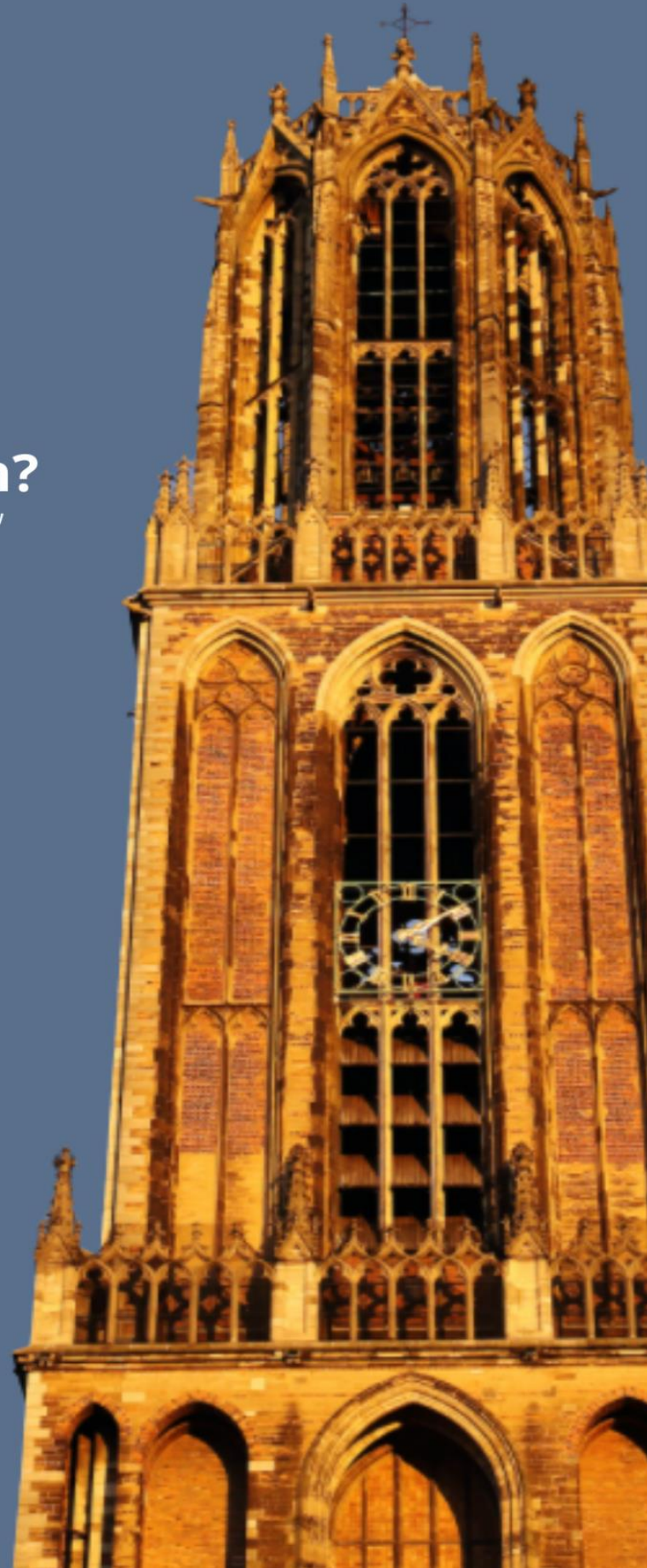

POLITIEK WITBOEK

April 2022

Wat willen studenten?

"Niet over ons, maar met ons"

Voorwoord

Voor u ligt het politiek witboek voor de Utrechtse coalitieonderhandelingen van 2022. Hierin vindt u een overzicht van wat studenten belangrijk vinden voor het gemeentelijk beleid. Studenten spelen een grote rol in de stad en geven kleur, levendigheid en bloei aan de stad. Sinds de jaren 60 is het aantal studenten sterk gegroeid en zijn ze niet meer weg te denken uit het straatbeeld. Met meer dan 70.000 studenten is Utrecht een studentenstad bij uitstek.

Hoewel er veel studenten in Utrecht wonen, werken en studeren, blijven ze vaak ondervertegenwoordigd bij burgerparticipatieprojecten. Dit witboek dient de formerende partijen dan ook te ondersteunen door inzicht te bieden in wat studenten nou belangrijk vinden voor de toekomst van onze Domstad.

Voor het opstellen van dit document hebben we gebruik gemaakt van een studentenpanel, veelvuldig contact gehad met verenigingen en hebben we de VIDIOUS-achterban geraadpleegd. Dat alles heeft tot deze volgende punten geresulteerd.

Met dit document doen we graag een open uitnodiging om de inhoud verder toe te lichten. Wij zijn daar altijd voor beschikbaar.

Veel leesplezier gewenst!

VIDIOUS studentenunie

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
1. Huisvesting	4
Studentenkamers	4
Tijdelijk wonen als tussenoplossing	5
Betaalbaarheid	5
Duurzaamheid	6
Internationale studenten	6
2. Zorg en welzijn	7
Geestelijke gezondheid van de student	7
Onderwijs na coronatijd	8
Seksualiteit	8
3. Sport	9
4. Leefomgeving	10
Toegankelijkheid	10
Participatie	10
Utrecht Science Park	11
5. Inclusie	12

1. Huisvesting

Studentenkamers

De Landelijke Kences Monitor van 2021 beschrijft dat Utrecht een 'relatief zeer krappe woningmarkt' voor studenten kent. Daarnaast zijn in vergelijking met andere steden Utrechtse studenten het minst tevreden met hun woonlasten. Hoewel er goede plannen liggen om flink te bouwen, 2.400 wooneenheden, is dat onvoldoende om de verwachte groei bij te benen.

Het is belangrijk dat er eerlijke kansen worden geboden voor iedere student om te komen wonen in de stad waar zij (gaan) studeren. Studenten die niet al woonachtig zijn in Utrecht moeten altijd eerst reizen om een college of les te volgen op de instelling. Bovendien moeten ze de kans krijgen volop mee te doen in het studentenleven. Dit is nu niet het geval, doordat ze niet in staat zijn even snel ergens naar toe te kunnen vanwege hun reistijd. Studenten die nog met het OV moeten reizen moeten zogeheten altijd 'op hun horloge kijken' als ze ergens zijn.

Om het tekort tegen te gaan is in 2020 een convenant getekend met o.a. de Gemeente Utrecht, de SSH, de Universiteit Utrecht en de Hogeschool Utrecht, waarin voor 2030 als doel gesteld is 2.000 structurele eenheden te bouwen, bovenop de bestaande planvoorraad van ongeveer 3.500 eenheden. Daarnaast wordt er geambieerd de wachttijden bij de SSH te verlagen.¹ De intenties zijn helaas nog niet waargemaakt: hoewel het te prijzen is dat er bijgebouwd wordt is dit onvoldoende, en dit uit zich in de wachttijd bij SSH die niet afneemt. Er is dus nog veel werk aan de winkel.

VIDIUS wil daarom expliciete aandacht voor het netto aanbod van studentenkamers en de terugdringing van wachtlijsten voor een kamer bij woningcorporaties zoals de SSH.

Bovendien vragen we aandacht voor de eenzijdige bouw van zelfstandige kamers. De coronacrisis heeft bewezen dat de meeste studenten in studentenhuizen willen wonen i.p.v. studio's, omdat eenzaamheid snel toeneemt wanneer studenten alleen wonen en nog geen sociaal netwerk om zich heen hebben verzameld. De laatste jaren zijn er echter vooral zelfstandige kamers gebouwd, in plaats van studentenhuizen. We zien hier een sterke relatie met de financiële belangen van ontwikkelaars, en we roepen de gemeente op dit beleid actief te keren.

VIDIUS wil dat er meer ingezet wordt op de bouw van onzelfstandige i.p.v. zelfstandige kamers.

¹ <https://vidius.nl/wp-content/uploads/2020/06/Convenant-studentenhuisvesting-DEFINITIEF-met-ondertekening.pdf>

Tijdelijk wonen als tussenoplossing

Het Planbureau voor de Leefomgeving toonde aan dat tijdelijke woningen als oplossing kunnen dienen voor het huidige woningtekort.² In de stad liggen er verschillende kansen om studentenkamers te realiseren. Er staan tegenwoordig veel panden leeg in Utrecht, voornamelijk oude kantoorpanden maar sinds de laatste tijd ook steeds meer winkelpanden. Er zijn in de stad heel veel onbenutte ruimtes waar nog geen plan voor is.

VIDIUS ziet hier een mogelijkheid om deze panden om te bouwen naar studentenwoningen. De kantoorpanden zouden eventueel voor een langere periode als studentenwoningen kunnen fungeren. Deze tijdelijk neer te zetten units kunnen snel worden opgebouwd en worden geplaatst op plekken waar het mogelijk is. Een voorbeeld van een plek is een constructieplaats waar plannen voor zijn, maar waar nog niet aan is begonnen. Het moet een locatie zijn die beschikbaar en geschikt is. Een locatie moet bebouwd kunnen worden en moet passen bij de mensen die er gaan wonen. Voor studenten is het daarom belangrijk dat er een goed OV-netwerk in de buurt ligt om naar bijvoorbeeld de onderwijsinstelling, supermarkten of sportlocaties te reizen, maar ook dicht bij fietspaden om snel de stad te bereiken.

VIDIUS wil daarom dat de gemeente Utrecht meer inzet op het realiseren van tijdelijke woningen voor studenten waar zij voor een bepaalde tijd kunnen wonen, totdat zij een vaste woonplek hebben gevonden in de stad.

Betaalbaarheid

De gasprijzen zijn dit jaar bijzonder hoog, en dit is voor lage inkomensgroepen een flinke impact op hun koopkracht. Huishoudens met een laag inkomen komen nu in aanmerking voor een eenmalige toeslag die vanuit de gemeente betaald wordt. Daarnaast is er geld uitgetrokken voor gemeentes om kwetsbare huishoudens die in slecht geïsoleerde woningen leven te helpen energie besparen. Om maatwerk te leveren is de beslisbevoegdheid aan gemeenten gegeven. VIDIUS ziet graag dat studenten hierin niet buiten de boot vallen: zij hebben vaak instabiele financiële situaties en wonen vaak in slecht geïsoleerde kamers.

VIDIUS roept daarom de gemeente Utrecht op studenten te compenseren voor toegenomen energiekosten.

² <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2020-ruimte-voor-flexwoningen-4202.pdf>

Duurzaamheid

Studenten geven steeds meer aan zelf een rol te willen spelen in de verduurzaming van hun woonruimte in Utrecht. Hoewel de SSH al druk bezig is met het onderwerp, zijn er op dit moment weinig prikkels voor particuliere verhuurders om te verduurzamen. We zien graag dat de gemeente subsidies voor verstrekt zodat verhuurders in samenspraak met de studentbewoners aan de slag kunnen gaan met de verduurzaming. Hierbij valt de denken aan het overstappen op duurzame energie, het installeren van individuele verbruikmeters of het creëren van groene daken,

VIDIUS wil dat de gemeente particuliere verhuurders een subsidie geven voor het verduurzamen van particuliere studentenwoningen.

Internationale studenten

Veel studenten die vanuit het buitenland naar ons land komen om te studeren kampen met problemen bij het zoeken van geschikte woonruimte. Vooral in onze stad is dit een groot probleem. Het probleem is misschien nog wel groter dan dat van Nederlandse studenten die een kamer zoeken in Utrecht. Vaak zoeken de 'internationals' een gemeubileerde woning zodat zij zich geen zorgen hoeven te maken over het kopen of meenemen van meubels om in de kamer te voorzien. De onderwijsinstellingen zien over het algemeen graag internationals komen, maar beweren ook dat het niet hun verantwoordelijkheid is om te zorgen voor goede huisvesting. Hierdoor zoeken elk jaar internationals in Utrecht meer kamers dan dat er beschikbaar zijn, wat voor zeer schrijnende situaties zorgt, met als uiterst gevolg dat studenten eerder teruggaan naar hun thuisland. VIDIUS denkt dat deze situaties alleen voorkomen zullen worden als er duidelijke afspraken gemaakt worden tussen de gemeente en de onderwijsinstellingen en we roepen hen hiertoe op.

VIDIUS wil dat de gemeente en de onderwijsinstellingen in Utrecht gezamenlijke afspraken maken over de woonruimte voor internationale studenten.

2. Zorg en welzijn

Geestelijke gezondheid van de student

Tijdens de lockdown waren er weinig mogelijkheden voor ontmoetingen. Zowel met naasten en familie als nieuwe ontmoetingen in café's, clubs, of de schoolbanken. Voor studenten die in een nieuwe stad zijn gaan wonen waar ze nog geen sociaal vangnet hadden viel dit zwaar. Het gevoel van eenzaamheid onder studenten is daardoor dan ook flink toegenomen. Dit wordt gestaafd door meerdere onderzoeken die gedaan zijn naar het welzijn van studenten in Nederland tijdens de coronaperiode.³

Al voor de coronacrisis nam het aantal psychische klachten onder studenten toe. Veranderingen in de maatschappij vragen meer van studenten. Hoewel de gemeente hier niet alleen de verantwoordelijkheid voor draagt, heeft zij wel een zorgtaak richting haar inwoners. Studenten met psychische problemen zijn een kwetsbare groep. We zien dat de beschikbaarheid van psychologen voor deze groep echter gering is en dat er daarom enorm lange wachttijden zijn voordat iemand geholpen kan worden. De gemeente zou er werk van moeten maken om flink te investeren in het aanbod van psychische hulp. Daarnaast wordt wat ons betreft de 'Wachtverzachter' ingezet zolang de wachttijden niet zijn opgelost, om de wachttijden wat dragelijker te maken.

VIDIUS wil dat er meer wordt geïnvesteerd in psychologische hulp en dat studenten beter op de hoogte worden gebracht van de 'Wachtverzachter' als tijdelijke oplossing.

Vaak zijn studenten echter niet op de hoogte van de kosten van psychische hulp, met als gevolg dat ze geen contact durven te zoeken. Ze denken vaak dat er bij psychische hulp hoge kosten aan verbonden zijn, wat vaak niet het geval is. Veel zorgverzekeraars hebben psychische hulp in het basispakket waardoor ze voor hulp verzekerd zijn zonder extra te moeten betalen.

VIDIUS wil daarom dat het duidelijker wordt voor studenten wat er in het basispakket beschikbaar is en waar zij recht op hebben.

De problemen die een student hieraan kan ondervinden wordt dan minder snel aan het licht gebracht en de persoon zal zelf ook niet snel contact opnemen voor hulp. Het erkennen dat je een probleem hebt, is vaak al een moeilijke eerste stap. Maar ook wanneer de eerste stap is gezet weten studenten vaak nog niet wat ze moeten doen. Soms ligt dit aan het feit dat een student niet graag contact opneemt voor hulp, maar soms komt het door onduidelijkheid over bij wie er contact moet worden opgenomen. Graag ziet VIDIUS dat de beschikbare informatie op een zo duidelijk mogelijke manier op één plek wordt weergegeven.

VIDIUS wil daarom een website waar alle informatie omtrent studentenzorg in Utrecht overzichtelijk wordt weergegeven.

³ [http://www.iso.nl/wp-content/uploads/2021/02/ResearchNed-%E2%80%93-Ervaringen-van-studenten-met-
onderwijs-en-toetsen-op-afstand-tijdens-corona.pdf](http://www.iso.nl/wp-content/uploads/2021/02/ResearchNed-%E2%80%93-Ervaringen-van-studenten-met-onderwijs-en-toetsen-op-afstand-tijdens-corona.pdf)

Onderwijs na coronatijd

Doordat de wereld in de greep was van dit virus mochten studenten niet meer op locatie een college of les volgen. Als alternatief werden de colleges en lessen via online platformen doorgezet waardoor veel studenten vaker zijn geweest op de faciliteiten in hun kleine kamer of woning. Volgens een onderzoek wil een meerderheid van 78% van de studenten liever colleges volgen die gegeven worden op de instelling.⁴ Dat heeft vooral te maken met het feit dat thuis de verleiding om iets anders te gaan doen veel groter is dan wanneer studenten een college volgen op de instelling. Tegelijkertijd moet er adequaat maatwerk worden geleverd voor studenten met een (functie)beperking of die nog steeds kwetsbaar zijn voor het virus. Zij ervaren concrete belemmeringen bij fysiek onderwijs. VIDIOUS ziet graag dat de gemeente vaker in gesprek gaat met de onderwijsinstellingen om te monitoren dat fysiek onderwijs zoveel mogelijk de norm blijft maar dat er tegelijkertijd goed onderwijs ook aan kwetsbare studenten aangeboden kan worden.

VIDIOUS roept de gemeente op in gesprek te gaan met de onderwijsinstellingen om een model te vinden waarin fysiek onderwijs de norm is, maar waarin studenten met een beperking ook kunnen participeren.

Seksualiteit

Tot slot vindt VIDIOUS dat studenten beter kunnen worden ingelicht over de risico's van seks. Veel studenten, en met name jonge studenten, zijn onvoldoende voorbereid en denken vaak niet na over de gevolgen die onveilige seks met zich mee kan brengen. Soa's komen helaas onder studenten regelmatig voor. Wanneer soa's te laat worden opgemerkt ontstaan er grote gevaren voor de gezondheid van studenten. Het is daarom uiterst belangrijk dat er adequate voorlichting plaatsvindt.

VIDIOUS wil daarom dat de GGD studenten beter inlicht over soa's en dat de capaciteit van het aantal gratis soa tests wordt opgeschroefd, zodat de drempel om een soa test af te nemen wordt verlaagd.

⁴ http://www.researchned.nl/wp-content/uploads/2020/10/112001003-VERNIEUWINGNSE_rapport_v1.1.pdf

3. Sport

Mentaal welzijn is wat ons betreft onlosmakelijk verbonden met fysiek welzijn. Studentensport is dé manier voor studenten om zichzelf op sociaal en fysiek vlak te ontwikkelen. Met meer dan 7.000 studenten verdeeld over ruim 30 studentensportverenigingen is studentensport door heel Utrecht te vinden. Er wordt gesport op alle niveaus, van interne competitie tot en met de Olympische Spelen. Daarnaast worden talloze evenementen, wedstrijden en maatschappelijke acties voor de hele stad georganiseerd. Daarnaast is de studententijd dé tijd waarin mensen stoppen met sport of juist beginnen, vaak voor de rest van hun leven. Daarom is het cruciaal sport in deze levensfase aan te kunnen bieden, voor zowel MBO-, HBO- als universitaire studenten.

Deze verenigingen staan wel onder druk. Steeds meer studenten willen sporten bij de studentensportverenigingen, maar de kans wordt ze ontnomen. Door de vele afwijzingen, tot wel honderden studenten per vereniging per jaar, kan het jaren duren voordat studenten bij studentensportverenigingen terecht kunnen. Deze verenigingen kampen met structurele tekorten aan zalen, velden en water. Daar komt nog eens bij dat de stad Utrecht enorm groeit en dat MBO-studenten ook aan de poort kloppen. Zo zijn de geplande investeringen in Olympos niet genoeg gelet op de verwachte groei en is het beschikbare badwater niet genoeg voor de bestaande behoeftes.

Utrecht kan trots zijn op de prestaties die Utrechtse sporters hebben geleverd. Het is daarom niet alleen belangrijk ernaar te streven om sporten voor iedereen mogelijk te maken, maar blijvende doelen te stellen om te zorgen dat nog meer Utrechtse studenten de (wereld)top bereiken. Zo kunnen we als hele stad enorm trots zijn op de prestaties van onze toproeiers. Als we talent willen blijven ontwikkelen door nieuwe prestatiegerichte sportprogramma's op te zetten en te werken met het beste materiaal, dan is hier niet alleen meer ruimte, maar ook meer geld voor nodig.

VIDIUS wil daarom dat de gemeente blijft investeren in de mogelijkheden voor verenigingen om uit te breiden: op Olympos, voor roeiverenigingen en in zwembaden.

Daarnaast wordt de toekomst van de roeiverenigingen bedreigd door de bouwplannen in de Merwedekanaalzone door de toegenomen drukte in het gebied en de bouw van bruggen over het water. Zoals in het recent getekende convenant⁵ tussen de roeiverenigingen en de gemeente is benoemd zal dit gebied het hart van de roeisport blijven en is voldoende ruimte voor de sport daar cruciaal. Tegelijkertijd is ruimte om door te groeien in de polder Rijnenburg. VIDIUS ziet graag dat er een ronde roeibaan in Rijnenburg komt van ongeveer 2,2 kilometer lang. Hier zo elke roeivereniging in Utrecht gebruik van moeten kunnen maken.

VIDIUS ziet graag expliciete aandacht voor de uitbreiding van de roeimogelijkheden in Utrecht, het liefst in Rijnenburg.

⁵ <https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=Utrecht&id=54247a7d-d2f7-4bce-bf50-eec7a8cc370f>

4. Leefomgeving

Toegankelijkheid

Utrecht groeit de komende 20 jaar flink. In 2040 worden er 100.000 extra inwoners verwacht. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 wordt uitgesproken dat die groei voornamelijk binnen de bestaande grenzen van de stad moet plaatsvinden. Dit heeft tot gevolg dat de druk gaat toenemen op Utrecht. Dit heeft veel gevolgen op verschillende gebieden binnen de leefomgeving. Het behouden van groen in een steeds drukker wordende stad is erg belangrijk. Omdat veel studentenhuizen geen tuinen of zelfs geen gemeenschappelijke woonkamer hebben maken studenten maken bij uitstek gebruik van groenvoorzieningen in de stad, zoals het Wilhelminapark of het Griftpark. Voor veel studenten is dit de plek om lekker tot rust te komen, te sporten of met vrienden af te spreken. Een inperking van de openingstijden schaadt daarmee het welzijn van studenten. VIDIUS ziet graag dat de parken op ruimte tijden open blijven en dat deze ook toegankelijk blijven voor alle inwoners.

VIDIUS wil daarom dat alle groenvoorzieningen als parken, kades en bossen gratis en op ruime tijden open blijven voor iedereen.

Niet alleen hechten studenten veel waarde aan de groenvoorzieningen in de stad, ook zwemplekken in de zomer zijn een geliefde vrijetijdsbesteding. Studenten gaan graag aan plekken als de Muntkade, Maarsseveense plassen en de Kromme Rijn bij Amelisweerd zwemmen. Hierbij is het erg belangrijk dat het zwemwater toegankelijk blijft en dat het ook schoon is.

VIDIUS wil daarom dat de kwaliteit van het zwemwater verbeterd moet worden en dat alle plekken gratis toegankelijk blijven voor iedereen.

De stad Utrecht heeft veel verschillende faciliteiten waar iedereen van kan genieten. De parken zijn mooi, de binnenstad heeft een groot aanbod aan winkels en horeca te bieden. Er zijn verschillende pleinen waar veel ruimte is en waar gerecreëerd kan worden. Veel studenten hechten hier enorm veel waarde aan. VIDIUS vindt het belangrijk dat de stad cultureel aantrekkelijk blijft en voldoende aanbod aanbiedt op allerlei interessegebieden.

VIDIUS wil daarom dat de gemeente de stad levendig houdt. De horeca en evenementen in de stad moeten de ruimte krijgen om uit te breiden of iets te organiseren om een divers aanbod aan te bieden

Participatie

De huidige manier van participatie sluit slecht aan bij de wensen en behoeften van jongeren. Hoewel jonge mensen voor 30 procent uitmaken van de stad is dit amper terug te zien op inspraakavonden. Het discours op inspraakavonden wordt vaak gevoerd door een beperkte vertegenwoordiging van de bewoners en gebruikers van de stad. In het actieprogramma

'Samen stad maken'⁶ wordt hier ook aandacht aan besteed. De beweging naar online tijdens de coronacrisis heeft kansen laten zien voor een bredere participatie. Wat VIDIOUS betreft wordt er meer ingezet op meer laagdrempelige online participatie. Veel bewoners hebben geen tijd om avonden vrij te houden mee te praten in vaak technische discussies. Online fora kunnen bewoners de kans geven om in hun eigen tijd hun mening te geven en zich te mengen in discussies die hen aangaan. VIDIOUS ziet daarom graag dat participatie ook steeds meer online gaat plaatsvinden. Dit hoeft niet ten koste te gaan van de kwaliteit maar stimuleert wel dat er diverse inspraak heeft plaatsgevonden op belangrijke discussies over onze stad.

VIDIOUS stelt daarom voor om een onderzoek te starten naar hoe de participatie toegankelijker ingestoken kan worden door online opties te onderzoeken.

Utrecht Science Park

Op het Utrecht Science Park wonen veel studenten en er wordt nog steeds bijgebouwd. Dat is echter nog niet terug te zien in de leefbaarheid van de wijk. Het Utrecht Science Park moet zich ontwikkelen als een volwaardige wijk van Utrecht. Daar hoort expliciete aandacht bij van de gemeente. Momenteel kijken de onderwijsinstellingen en de gemeente nog teveel naar elkaar in plaats van dat ze werken aan concrete initiatieven.

Daarnaast betekent dit ook dat allerlei levendighedsinitiatieven die voor andere wijken in de stad worden bedacht ook op het USP geïmplementeerd moeten worden. Daarnaast moet ervoor gezorgd worden dat de input van studenten beleidsmakers meer bereikt. Het USP moet serieus genomen gaan worden als een eigen wijk met unieke voorkeuren waarin de gemeente meer moet gaan investeren.

VIDIOUS ziet daarom graag dat het USP als aparte wijk wordt behandeld in gemeentelijk beleid.

⁶ <https://utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/9f6a1e87-1e06-42ee-a780-afcaaf35bf9a>

5. Inclusie

VIDIUS vindt dat de stad Utrecht een veilige en toegankelijke omgeving moet zijn voor iedereen. Studenten met verschillende achtergronden en uit alle lagen van de bevolking moeten welkom zijn in Utrecht, ongeacht culturele of etnische achtergrond, seksuele voorkeur, economische achtergrond of het al dan niet hebben van een (functie)beperking. Helaas voelt nog niet iedereen zich prettig in onze stad. Utrecht heeft daarmee nog een proces door te gaan.

Wat VIDIUS betreft is het in 2018 door acht partijen getekende Regenboogakkoord en de opvolgende regenboogagenda voor de periode 2019-2022 een goede leidraad, eveneens als de Lokale Inclusie Agenda voor mensen met een beperking. Zoals uit de voortgangsupdate van afgelopen oktober bleek, zijn er al verschillende stappen genomen en initiatieven opgepakt op het gebied van acceptatie en zichtbaarheid.

Tegelijkertijd bleek toen dat juist minder LHBTI+'ers zich veilig genoeg voelen hand in hand te lopen in hun eigen wijk. VIDIUS vindt dit een erg pijnlijke uitkomst. Alle steuninitiatieven zijn mooie stappen om te benadrukken en te faciliteren dat je in Utrecht mag zijn wie je wil zijn, maar veiligheid is een basisvoorwaarde die de hoogste prioriteit moet hebben. Zo zijn er studenten die zich niet veilig genoeg voelen zich openbaar te uiten, waaronder sommigen vanwege hun geaardheid. Het worden nageroepen, achtervolgd, of het krijgen van vervelende opmerkingen zorgt voor onveilige situaties, om nog maar te zwijgen van daadwerkelijk fysiek geweld. Het zijn situaties die zeker voorkomen in Utrecht en vaak tijdens het uitgaan.

VIDIUS ziet daarom graag dat er expliciete aandacht komt voor het tegengaan van straatintimidatie en geweld tegen LHBTI+'ers en dat dit een hoge prioriteit wordt.